

BORGERERKLÆRING OM FREMTIDENS BY (Resume)

Vi er en gruppe på 26 europæere fra forskellige lande, aldersgrupper og beskæftigelse. Vi er ikke fagfolk i bæredygtig udvikling, men lægfolk, der bor og arbejder i forskellige europæiske byer.

Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Forskning, bad os om at give udtryk for vores visioner om og forhåbninger til byers fremtid og vores mening om EU's forskningsprogram "Fremtidens by". For første gang nogen sinde har Europa-Kommissionen aktivt opsøgt de europæiske borgeres mening om EU's politik gennem det såkaldte "Raise"-tiltag.

Vi tog udgangspunkt i konkrete emner, der blev forelagt i en række workshops, sammenlignede dem med vores egne erfaringer og arbejdede med vores egne meninger om disse emner:

- ▶ Byforvaltning
- ▶ Bæredygtig transport
- ▶ Bæredygtigt bygningsmiljø
- ▶ Kulturarv

På baggrund af vores drøftelser besluttede vi, at et femte tema, oplysning, er altafgørende for, at de andre kan lykkes.

Generelle konklusioner

For det første, hvilken konklusion kunne vi drage af vores undersøgelser af de fire områder, vi vurderede:

- ▶ Borgernes stemme, også de tidligere marginaliseredes stemmer, skal inddrages i **byforvaltning** i både de gamle og nye EU-medlemsstater. Tillid kan kun trives, hvis den er gensidig; kun hvis vores ledere er villige til at lytte til og respektere vores meninger, vil folk gøre gengæld og føle sig ansvarlig for deres egne handlinger.
- ▶ Der er behov for en radikal ændring i **transportvaner** for at fremme overgangen til en mere bæredygtig transportanvendelse: tekniske løsninger vil ikke i sig selv løse problemerne omkring bæredygtighed.
- ▶ Mere **bæredygtigt bygningsmiljø** afhænger af, om vi kommer ud over et forbrugsdrevet samfund, hvor 'nyt' altid er bedre end 'gammelt'. Vi må lære værdien af at genbruge det, vi allerede har, frem for at kassere for at få nyt, uanset om det betyder renovering af eksisterende boliger, sanering af industrigrunde, bevaring og reparation af forbrugsgoder eller genanvendelse af materialer.
- ▶ Vi skal ligeledes koncentrere os om bæredygtig integrering af **kulturarven** i dagligdagen, tilskynde folk til at føle sig som ejere af, og påskønne betydningen af, vores forskelligartede og fælles kulturarv.

For det andet, hvad er – her og nu – vigtigt i praksis på tværs af områderne:

- ▶ Det er absolut nødvendigt med en mere udbredt bevidstgørelse om og **oplysning** i bæredygtighed og konsekvenserne, hvis vi fortsætter med at følge den nuværende ubæredygtige kurs. Vores valg træffes ofte på grundlag af utilstrækkelige oplysninger uden forståelse for vores handlingers skjulte omkostninger. Hvis vi har

indflydelse på spørgsmål og gives et tydeligt billede af konsekvenserne af vores valg, kan folk træffe sådanne valg for at gøre en forskel i hverdagen.

- ▶ Det er ofte de mest **lokale** og små tiltag, der lykkes bedst, for de inddrager folk i og hjælper dem til at indgå en forpligtelse til at frembringe synlige forbedringer i deres hverdag. Mottoet: "Tænk globalt, gør noget lokalt" er ikke bare en kliché.
- ▶ Erfaringer fra ét område kan omvendt ofte anvendes på andre områder. På tværs af samfundet råder vi over en enorm række erfaringer og viden om, 'hvad der virker, og ikke virker'. Hvis denne **viden** ikke formidles videre, går vi glip af chancen for forbedringer.

Konklusioner vedrørende byforvaltning

Dårlig **byforvaltning** giver dårlige resultater. Vi ser det bl.a. i den diffuse byspredning, de uoverkommelige boligpriser, de uintegrerede transportsystemer og ødelæggelsen af grønne områder. Vi anser byforvaltning for et instrument til at strukturere forholdet mellem byen og borgerne med. Det omfatter også partnerskaber mellem offentligheden og private og alle andre aktører i byen.

Den forskning, vi har gennemgået, drejer sig hovedsagelig om at få alle folk engageret. En nøglesektor blev efter vores mening ikke i tilstrækkelig grad taget i betragtning. Det drejer sig om marginaliserede grupper og særlig udsatte personer, såsom de unge, de ældre og de forarmede, indvandrere, eneforældre, hjemløse og rejsende.

- Vi anbefaler derfor, at fremtidig EU-støttet forskning i højere grad bør være fokuseret på inddragelse af marginaliserede grupper og deres integrering i byforvaltningen.
- Vi foreslår, at der udføres forskning i forskellene mellem de nye og gamle medlemsstater, hvad angår offentlighedens inddragelse, med henblik på udveksling af god praksis, f.eks. lære fra sig og samtidig lære og fostre demokratisk fornyelse.
- For at borgerne kan deltage fuldt ud i deres lokalsamfund og måden, hvorpå det styres, er det nødvendigt at råde over tilstrækkelige ressourcer for at fremme denne indsats. Politikere bør også motiveres til at fremme denne proces. Uafhængigt eller frivilligt arbejde er ikke svaret. Byforvaltning bør ske gennem offentligt tilgængelige i stedet for lukkede beslutningsprocesser. Politikere bør sammen med borgerne give flere penge ud til:
 - ✓ formidling af oplysninger
 - ✓ afholdelse af møder
 - ✓ offentlige høringer
 - ✓ udarbejdelse af nytænkende styringsværktøjer og -metoder
 - ✓ overvindelses- og oplysningskampagner om forvaltningsforanstaltninger og andre måder til at inddrage borgerne i beslutningstagningsprocessen.

Konklusioner vedrørende bæredygtig transport

Mobilitet er et vigtigt spørgsmål i vores dagligdag, og også en af de væsentligste kilder til vores problemer. Den påvirker vores liv på forskellige måder: miljømæssigt, økonomisk og samfundsmæssigt. I denne henseende er der en række problemer

tilknyttet livskvalitet, som vi anser for vigtige i forbindelse med transport: forurening (og dets følger for menneskers sundhed), trafikophobning (med de hertil knyttede tidsmæssige og pengemæssige omkostninger) og ulykker (over 40 000 dræbte og mange flere sårede på de europæiske veje hvert år).

EU's forskning har behandlet adskillige aspekter af de nævnte problemer. Vi ved, at der i vores samfund og i forskningen er en tendens til at foretrække teknologiske løsninger (f.eks. futuristiske robotkøretøjer), da de forekommer at tilbyde ligefremme løsninger på meget indviklede spørgsmål. Dette har ført til, og fører stadig til, bekostelige udviklinger, som kan være prestigefyldte, men som egentlig ikke tager fat om de væsentligste spørgsmål. Kun hvis man starter med at påvirke folks adfærd, motivation og behov, vil man kunne fremme bæredygtig transport. Vi er også bekymrede for den manglende effektivitet med hensyn til formidling af de bedste fremgangsmåder, som forskellige byer i Europa har udviklet. Vi foreslår, at der gøres en større indsats for at udbrede kendskabet til de gode eksempler, for at mange forskellige byer kan udnytte dem hurtigere.

Vi ser positivt på de bestræbelser, der gøres for at integrere transportspørgsmålene i de første faser af byplanlægningen. Vi mener også, at de vigtigste emner for forskning og politisk handling bør være at ændre folks transportvaner på en mere kreativ måde end den måde, som spørgsmålet hidtil er blevet behandlet på (f.eks. ved hjælp af transportafgifter, delebiler osv.).

Vi har set forskningsprojekter centreret om teknologiske emner – vi foreslår mere forskning på det samfundsøkonomiske område, f.eks.:

- ▶ Motivere folk til at benytte mere miljøvenlige transportformer (såsom den kollektive trafik, cykler, delebiler osv.) eller at lade privatbilen stå og benytte bæredygtige transportmidler.
- ▶ Oplysninger om borgernes mobilitetsvalg (f.eks. hvilke alternativer er der til bilen? Hvordan ser omkostningsforholdene ud? Køreplaner, billetpriser, kombinerede transportformer ...).
- ▶ Forbedring af sammenligneligheden af transportsystemer i europæiske byer, f.eks. EU-dækkende delebilsystemer, anerkendelse af andre byers transportabonnementer.
- ▶ Hvilke forbedringer kan bidrage til at gøre kollektiv trafik mere tiltalende for folk? (f.eks. flere infrastrukturer og tjenester i togvogne: internetforbindelse, borde, mødelokaler, sprogundervisning undervejs, aviser).
- ▶ Sundhedsfarer forårsaget af for megen trafik.
- ▶ Styringsmodeller til at finde effektive metoder til at fremme tilknyttede politikområder (f.eks. økonomi, beskæftigelse, regional udvikling, industri, skatte- og afgiftspolitik) for at indarbejde behovet for at ændre og reducere transport.

Konklusioner vedrørende bæredygtigt bygningsmiljø

En mere bæredygtig fremtid for menneskeheden forudsætter en tilgang, der igen værdsætter det, der allerede anses for ubrugeligt. Genanvendelse og nyttiggørelse anses stadig for uattraktivt i vores kultur, og alt nyt anses for bedre end det genbrugte. For at gøre fremtiden bæredygtig, må denne indstilling vendes. Genbrug, genvinding og renovering bør være indsatsen for at bevare morgendagens by. Genopbygning er mere bæredygtig end nybygning, men kan ikke konkurrere med de billigere opførelsesomkostninger i de diffuse byspredningsområder.

EU-forskningsprojekter har peget på forskellige indsatsområder vedrørende bygningsmiljøet i fremtidens byer. Det drejer sig om **diffus byspredning, grønne områder i byen, bygningsteknologi og forladte industrigrunde.**

Hvad angår **diffus byspredning**, har den udbredte brug af privatbiler gjort de fleste bycentre svært tilgængelige. Transport, vandforsyning, energi, kloaksystemer er udformet til at forsyne og betjene de nye boliger, men samtidig reduceres landarealerne og naturlige levesteder ødelægges. Større byområder mindsker de sociale kontakter, skaber social isolering og fremmer social opdeling og udbredt ligegladhed. Som borgere er vores henstillinger til fremtidig forskning:

- ▶ Lær borgerne om forholdet mellem energi og bæredygtighed og tilskynd dem til at handle derefter
- ▶ Gør de indre byer mere tiltrækkende ved at mindske støj og trafik og øge fodgængeres mobilitet og det offentlige rums kvalitet.
- ▶ Forøg genanvendelsen af eksisterende tomme bygninger.
- ▶ Øg skatter og afgifter på opførelse af diffus byspredning og geninvestor direkte pengene i de nødvendige infrastrukturer.

Grønne områder er yderst vigtige, da de opfylder mange funktioner - forbedrer luftkvaliteten, skaber levesteder for vilde dyr og planter, giver plads til sikker og sund afslapning, børneleg og sportsudøvelse, og giver i det hele taget velvære i byerne (ved at mindske stress og øge folks bevidsthed om naturen og dens kredsløb). EU-støttet forskning bør fokusere på:

- ▶ større artsforskellighed med henblik på en mere 'naturlig natur'
- ▶ inddrage biologer i byplanlægningen
- ▶ anvende mindre teknologi og færre kemikalier
- ▶ inddrage arbejdsløse i vedligehold
- ▶ planlægge bedre spredning af grønne områder
- ▶ forbinde grønne områder for at muliggøre migration af dyre- og plantearter
- ▶ integrere legepladser og sportsfaciliteter
- ▶ formidle viden fra EU-projekter
- ▶ fremme grønne områder generelt: ingen by i Europa er for grøn.

Bygge- og anlægsarbejder er for de flestes vedkommende langt fra at være i harmoni med naturens formåen. Nogle materialer, der stadig anvendes i udstrakt grad i Europa, såsom eksotiske træsorter, bør ikke anvendes. Valget af byggematerialer skal tage både energi- og ressourceforbrug i betragtning. Der findes bedre viden, men lobbyer i byggesektoren og dårlig oplysning af offentligheden støtter de gængse ubæredygtige metoder. Ydeevnen og anvendelsen af det bebyggede rum skal ligeledes overvejes, hvad angår termisk og støjmæssig isolering, emissioner af farlige partikler, varighed og byggeelementers genanvendelighed. Efter vores mening bør følgende dækkes af EU-forskning:

- ▶ Indførelse af klare og utvetydige definitioner på bæredygtighed / miljøresultater og byggematerialers og -teknikkens varighed.
- ▶ Formidling af viden om og tilskyndelse til mere bæredygtige levemåder.
- ▶ Fremme af bæredygtige bygninger gennem skatter og afgifter – disse bør afspejle den faktiske mængde energi og ressourcer, der anvendes i bygningsindustrien.
- ▶ Anvendelse i praksis af forskningsresultater vedrørende ergonomi, psykologi og velvære i almindelighed i bygninger.

- ▶ Konsekvent fremme af antiseismisk byggelovgivning i lande, hvor det er nødvendigt.
- ▶ Bedre inddragelse af bygningsindustriens lobbyer med henblik på mere bæredygtige bygningsmetoder.

Forladte industrigrunde blev tidligere anvendt til industriformål, men nu forårsager de alvorlige miljø- og sundhedsfarer. Mere EU-forskning bør dreje sig om at finde måder til at:

- ▶ Udvikle effektive og billigere teknikker til at rense forurenede jord og vand.
- ▶ Integrere sanering af forladte industrigrunde i planlægningen (skatte- og/eller afgiftsordninger bør anvendes til at finde de nødvendige ressourcer).
- ▶ Bestemme de bedste alternative anvendelser af genvundne områder og tilskynde investorer til at anvende dem.
- ▶ Formidle gode eksempler og god praksis.

Konklusioner vedrørende kulturarven

Det europæiske kontinent har en enorm kulturarv. Det lægger et enormt ansvar på vores lande med hensyn til bevaring af denne arv og påskønnelse af dens værdi.

Ved kulturarv forstår vi både den materielle arv, såsom monumenter, bygninger eller arkæologiske objekter, og den immaterielle arv, såsom sprog, litteratur, musik, kunst, traditioner, sange, danse o. lign. Vi mener, at kulturel identitet stammer fra kulturarven. Kulturel identitet styrker lokalsamfund og byer og kan føre til mere respekt blandt de forskellige europæiske folk.

På trods af alle de ressourcer, der tildeles denne sektor, er en bemærkelsesværdig del af Europas kulturarv enten ved at blive ødelagt eller i alvorlig fare. Det mest kritiske punkt heri er, at tabet af kulturarv er uigenkaldeligt – hvad der mistes, kan aldrig bringes tilbage.

Vi gennemgik EU-støttede projekter, der forskede i forskellige temaer, såsom virkningerne af klimaændringer, forurening og andre negative aspekter for kulturarven. Vi forstår, at disse projekter har resulteret i betydelige forbedringer af en række historiske genstande.

- ✓ Vi finder imidlertid, at EU bør finde ud af, hvordan den mere effektivt kan sprede de mærkbare virkninger af de forskningsprojekter, der støttes.
- ✓ Da kulturarvbeskyttelse desuden normalt er en sektor med begrænsede ressourcer, kunne EU yde støtte til at gøre det lettere at genanvende resultaterne fra EU-støttet forskning andre steder.
- ✓ Vi er imod at skille kulturarven fra dagligdagen og folk i almindelighed. Beskyttelse af kulturarven på EU-plan og på nationalt plan kan kun lykkes, hvis den støttes (eller udspringer fra) det lokale plan. EU kunne imidlertid undersøge, hvordan man kan få den enkelte borger til at få forståelse for, og bidrage til, bevaring af kulturarven. Det kunne knytte folk og kulturarv tættere sammen – de ville i højere grad føle sig som en del af noget, de har hjulpet med at bevare. Det skal starte med børnene. Hvis folk ikke forstår, hvor vigtigt det er at bevare kulturarv, vil tekniske løsninger ikke alene løse problemerne.

✓ Den forskning i kulturarv, vi fik forelagt, var meget ensidig – dvs. drejede sig hovedsagelig om tekniske spørgsmål, såsom forureningens påvirkning af kulturarven, klimaændringer, osv. Vi anerkender den store betydning af forskningen i de ovennævnte emner, men vi føler, at der i yderligere forskning bør lægges større vægt på følgende emner:

- Erhvervsinteressers påvirkninger
- Migrationen af folk og forbrugersamfundets virkninger for kulturarven.

Den europæiske forskning bør i højere grad fokusere på en bæredygtig integrering af kulturarven i dagligdagen.